

УКРАЇНСЬКИЙ
ІНСТИТУТ
МІЖНАРОДНОЇ
ПОЛІТИКИ

КОМАНДА
ПІДТРИМКИ
РЕФОРМ
МІНЕКОНОМІКИ

МІФІ

про

СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ

Матеріал підготовлено Українським інститутом міжнародної політики та Командою підтримки реформ Міністерства економічного розвитку, торгівлі та сільського господарства України

СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ В УКРАЇНІ

Підхід, започаткований Єврокомісією в 2011 році, має на рахунок вже більше 120 розроблених стратегій в регіонах ЄС та поза його межами.

Через новизну підходу, навіть попри проведення інформаційних заходів та технічну підтримку з боку Міністерства та експертного середовища, області в Україні все ще стикаються з багатьма викликами в процесі його використання.

Більшість з них пов'язана з різним трактуванням Смарт Спеціалізації, порівнюючи її зі смарт сіті, смарт рішеннями чи смарт автомобілями.

В результаті дворічної роботи з впровадження S3, Український інститут міжнародної політики та Мінекономіки зібрали найтиповіші помилки трактування Смарт Спеціалізації в Україні.

ЩО ВІДБУВАЄТЬСЯ

Минулого року Міністерство економічного розвитку України спільно з Європейською Комісією розгорнули роботу по впровадженню Смарт Спеціалізації в Україні

КЛЮЧОВІ ФУНКЦІЇ

- дозволяє ідентифікувати ті галузі економіки, які мають найбільший інноваційний потенціал
- залучає сильних та інноваційних стейкхолдерів з бізнесу та науки для включення інноваційних продуктів в порядок денний формування пріоритетів розвитку областей
- дає можливість віднайти унікальні переваги серед усіх областей України та уникнути узагальнених пріоритетів для області, які раніше не давали можливості дійти до практичних результатів
- дає можливість області будувати ланцюги доданої вартості з іншими регіонами в ЄС, уникаючи дублювання та приєднуючи українські області до мережі лідерів в ЄС

Міф

1

СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ МОЖЕ ПРАЦЮВАТИ ТІЛЬКИ В ГАЛУЗІ ПРОМИСЛОВОСТІ

При формуванні нової промислової стратегії, Міністерство економічного розвитку визначило Смарт Спеціалізацію одним з механізмів забезпечення реалізації промислової політики на регіональному рівні, проте це не обмежує пошук унікальності лише в цьому секторі. Смарт відкритий для всіх напрямів економічного розвитку, які мають інноваційний потенціал будь то сфера надання послуг або інформаційно-комунікаційні технології

ОТГ ТА СЕЛА МОЖУТЬ РОЗРОБЛЯТИ ВЛАСНІ СТРАТЕГІЇ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

2

Міф

Якісний пошук Смарт Спеціалізацій потребує залучення різних груп стейкхолдерів. Передусім, це стосується бізнесу, університетів та науково-дослідних установ, тобто тих учасників, які здатні генерувати інноваційні рішення базуючись на знаннях про технології, зростання ринку, соціально-економічні потреби в міжнародному контексті. Якщо в ОТГ вистачить ресурсів та інфраструктури для розробки власної стратегії Смарт Спеціалізації - це цілком може бути наступною ітерацією впровадження Смарту. Варто спочатку спробувати підхід на регіональному рівні. До того ж громади мають бути частиною процесу розробки підходу для області

Міф

3

СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ТА СМАРТ СІТІ - ОДНЕ Й ТЕ САМЕ?

Сьогодні все навколо смарт: смарт технології, смарт будинки та навіть смарт кава. Коли чуєш це слово підсвідомо генерується картинка на якій зображено щось високотехнологічне та сучасне. Дуже часто хтось серед учасників в областях каже: «це ж те саме що й Смарт сіті, ми вже про це чули». Насправді, останнє не має жодного відношення до Смарт спеціалізації. Смарт сіті це про використання сучасних технологій для міської інфраструктури, а Смарт Спеціалізація пропонує розумний підхід для пошуку власної унікальності

СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ДОПОМОЖЕ РЕАНІМУВАТИ КОЛИШНІ РАДЯНСЬКІ ПОТУЖНІ ГАЛУЗІ

4

Міф

Смарт спеціалізація концентрується лише на наявних ресурсах. Відбудувати старий завод або звести новий може бути потенційно гарною ідеєю, Потужний радянський завод може стати основою для Смарт Спеціалізації якщо використовуючи уже наявни напрацювання відбудеться трансформація до сучасного інноваційного продукту, який може стати точкою росту регіону. Перед тим як визначити конкретні пріоритети, методика підходу пропонує провести ретельну діагностику регіону. На практиці це означає проведення кількісного та якісного аналізу області для збору доказової бази. Доказова база дозволяє виявити сильні сторони області та наявну критичну масу. Таким чином, пріоритети Смарт будуються відштовхуючись лише від тих можливостей та ресурсів, які область має сьогодні

Міф

СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ЦЕ «ЛІКИ ВІД УСІХ ХВОРОБ»

5

Смарт не лікує, він скоріш допомагає підібрати правильні ліки. Цей підхід не має універсального рішення для всіх, проте він пропонує методику, яка допоможе області виявити свої конкурентні переваги та зосередитись на їх подальшому розвитку. Ключовий меседж Смарт підходу можна викласти одним реченням: «не гоніться за трендами та не копіюйте інші регіони, шукайте те, в чому унікальна саме ваша область». Ефективність процесу визначення пріоритетів Смарт спеціалізації так само, як успіх їх подальшої реалізації залежать від прагнення та рішучості самих областей

ПРІОРИТЕТИ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ ДЛЯ УКРАЇНСЬКИХ ОБЛАСТЕЙ ОБИРАЄ ЄС

6

Міф

Смарт спеціалізація це підхід «знизу-вгору». Области самі обирають свої Смарт пріоритети відштовхуючись від проведеного аналізу, результатів спільної роботи влади, бізнесу та науковців. Тому й успіх процесу визначення пріоритетів так само як і ефективність їх подальшої реалізації залежить лише від місцевих учасників. Завданням Національної команди зі Смарт спеціалізації в Україні та Європейської комісії є оцінка відповідності процесу розробки Смарту згідно до офіційної методології ЄС та надання технічної підтримки

Міф

ПРІОРИТЕТИ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ РЕГІОНУ БУДУТЬ ЄДИНИМИ ПРІОРИТЕТАМИ ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ОБЛАСТІ

7

Ті галузі, які не увійдуть до переліку Смарт пріоритетів проте мають стратегічне значення для економічного зростання області, будуть продовжувати свій розвиток та будуть закладені в стратегію регіонального розвитку. Країни ЄС розуміють, що не всі потужні галузі в регіонах мають інноваційний потенціал проте вони роблять або можуть зробити вагомий внесок в розвиток територій. Тому Смарт спеціалізація є лише частиною економічного компоненту стратегії регіонального розвитку. Те саме стосується наукової діяльності місцевих вищих навчальних закладів

НАША ОБЛАСТЬ ЩЕ НЕ ГОТОВА ВИКОРИСТОВУВАТИ ПІДХІД СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ

8

Міф

Смарт спеціалізація не пропонує рішень до яких області не готові. Використовуючи Смарт спеціалізацію або будь-який інший підхід, областям все одно потрібно робити вибір, розробляти свої стратегії та конкретні плани дій для підсилення власної конкурентоспроможності. Смарт пропонує якісний процес та механізми створення такої стратегії. В першу чергу це про фокусування обмежених ресурсів на чітких пріоритетах, що мають високий інноваційний потенціал. Другим важливим компонентом є взаємодія між представниками місцевого бізнесу, науки, громадськості та влади. Немає регіонів яким би це не підходило, інша справа, що так, це складно і потребує зусиль та відповідальності

Міф

ВЛАДА САМА ВИЗНАЧАЄ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЮ В ОБЛАСТІ

9

Ми, влада, самі визначимо, яка галузь в області є Смарт Спеціалізацією і розкажемо про це бізнесу та усім іншим. Ні, Смарт Спеціалізація так не працює. Для того щоб визначити пріоритет Смарт Спеціалізації необхідно зібрати разом тих людей, які мають відношення до науково-дослідницької діяльності та сектору реальної економіки та надати їм умови для спільного генерування ідей. Якісну Смарт Спеціалізацію може бути визначено лише за умови співпраці влади з бізнесом, наукою та громадськістю. Визначаючи Смарт, учасники також розробляють спільний план дій для реалізації обраних спеціалізацій включаючи ті інструменти та проекти, які необхідні саме їм

НАШОЮ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЄЮ БУДЕ ВІДБУДОВА АЕРОПОРТУ, БО В НАС ЙОГО НЕМАЄ

10

Побудова аеропорту може стати важливою складовою регіонального розвитку адже це стратегічний об'єкт, проте він не є унікальним. Більш того, підхід Смарт Спеціалізації пропонує створення унікальних продуктів, послуг чи технологій, того, з чим можна вийти на ринок. Тому аеропорт може стати фактором підсилення тої чи іншої Смарт Спеціалізації проте не може стати самою S3

Міф

МИ БУДЕМО ОБИРАТИ ГАЛУЗЬ ДЛЯ СМАРТ СПЕЦІАЛІЗАЦІЇ БЕЗ ВРАХУВАННЯ АНАЛІЗУ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ

Ще одна особливість підходу Смарт Спеціалізації – це його обґрунтованість. Важливим кроком методології є отримання доказової бази, тобто проведення кількісного та якісного аналізу. Отримана інформація має слугувати допоміжним інструментом в пошуку саме тих галузей, які мають найбільший інноваційний потенціал в області. Тому визначити Смарт Спеціалізацію без аналізу статистичних даних неможливо